

POLITIET

Nyhetsbrev fra næringslivskontakten Nordland politidistrikt

I denne utgaven:

- ✓ Innledning
- ✓ Direktørsvindel
- ✓ Menneskehandel
- ✓ Ny leder for a-krimsentret i Nordland
- ✓ Arbeidslivskriminalitet i transport og bygg
- ✓ Næringslivskontakten i Nordland

INNLEDNING

Julen står for døren, og mange er av den oppfatning at vi går mot tidenes julehandel i Norge. Samtidig står vi i en utfordrende pandemi.

I denne situasjonen er det viktig at vi ivaretar våre kunder og medarbeidere. Herunder sørger for gode smitteverntiltak for både ansatte og kunder. Påbud og anbefalinger fra FHI og lokal kommune bør følges, ikke minst av hensyn til de mest sårbare blant oss.

På veg inn i mørketiden og vintersesongen er det også grunn til å minne om viktigheten av at firmabilene er utstyrt med gode lys og vinterdekk.

Videre vil man igjen minne om viktigheten av å anmelde kriminalitet som retter seg mot næringslivet. Det er av stor betydning at politiet får kunnskap om denne formen for kriminalitet. Ikke minst med hensyn til kartlegging og forebygging av kriminalitet som retter seg mot næringslivet. Anmeldelser kan sendes elektronisk til post.nordland@politiet.no.

DIREKTØRSVINDEL (CEO-fraud)

Direktørsvindel forstås som svindel utført ved hjelp av e-post eller SMS fra personer som utgir seg for å være i ledelsen i en virksomhet. Målet er å lure en økonomimedarbeider til å betale en faktura eller overføre penger til en konto, vanligvis i utlandet. Svindlerne bruker noe ulike fremgangsmåter, men hovedprinsippene er de samme. Normalt utnytter man at ofrene har hektiske hverdager og at overføringen/betalingen må skje hurtig. Man har registrert en økning av direktørsvindelsaker rundt sommerferieavviklingen og nyttår – da det er tid for betalinger knyttet til årsoppgjør og skatt.

Svindlerne sender normalt en e-post eller SMS som tilsynelatende kommer fra en direktør i selskapet til en økonomimedarbeider. "Direktøren" ber om en større overføring til et gitt kontonummer, eller varsler om at en slik overføring er nødvendig i påvente av videre kommunikasjon. Det kan også bli vedlagt en falsk faktura ved e-posten. Dersom økonomimedarbeideren svarer på e-posten vil svaret bli sendt til svindleren og ikke til direktørens e-postadresse som står i avsenderfeltet. E-postene er ofte godt formulert på norsk, og signaturen fremstår som "direktørens".

Bedrifter i Nordland har også blitt utsatt for direktørsvindel, og i slutten av oktober var Justisministeren på besøk i Nordland politidistrikt. Hun var da blant annet i et møte med en næringslivsleder i en bedrift som hadde vært utsatt for direktørsvindel, og lederen for avsnitt for økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet, Geir Nordkil. Næringslivslederen orienterte om svindelen, og om hvordan de hadde håndtert dette. Nordkil orienterte om etterforskning av denne type saker.

Noe av det næringslivslederen satte fokus på var at det måtte bli enklere for de som var rammet av denne formen for kriminalitet å komme i kontakt med politiet og å få anmeldt forholdet.

Politiets erfaring med etterforskning av denne type straffesaker er at det ofte er vanskelig å få tak i gjerningsmannen, og at det er enda vanskeligere å få tilbakeført penger som er overført. Det mest effektive virkemiddelet mot denne formen for kriminalitet er derfor forebygging. Næringslivet og politiet bør i størst mulig grad forebygge denne formen for kriminalitet.

I den forbindelse anmoder vi om at bedriftene i Nordland (og særlig de medarbeiderne som har disposisjonsrett på bedriftens bankkonti) har oppmerksomhet rettet mot:

- E-post eller SMS hvor man blir bedt om å overføre penger hurtig og/eller kanskje uten ytterligere dialog.
- Unormale elementer i e-posten / SMS-en. F.eks. endret kontonummer, manipulert i *fra-felt* og i *svar-felt*, bruk av *.com* i stedet for *.no*.
- E-poster formulert med elementer av tillit, trussel eller fristelser kan også være kjennetegn på et

svindelforsøk.

- E-post og SMS med forespørsel om pengeoverføring bør leses og kontrolleres nøye.
- Ledelsen bør informere sine økonomi-medarbeidere dersom det vil kunne bli aktuelt med raske overføringer.
- Økonomimedarbeider bør få en bekreftelse fra sjefen om pengeoverføringen via en annen kanal enn e-posten/SMS-en og/eller oppgitte telefonnummer.

Dersom transaksjonen gjennomføres bør banken varsles så snart man har fått en mistanke om svindelen. Videre bør saken anmeldes til politiet. Dersom det haster med å kontakte politiet kan man på dagtid ringe og be om å få snakke med en medarbeider på avsnitt for økonomisk kriminalitet og miljøkriminalitet. På ettermiddags-/kveldstid når man politiet på telefon; 02800.

For mer informasjon:

<https://norsis.no/direktorsvind/>
<https://www.dnb.no/dnbnyheter/no/samfunn/ceo-og-direktorsvind/>
<https://nettveit.no/direktor-svind/>

MENNESKEHANDEL

Siktet for å ha utnyttet 30-40 bærplukkere
Saken etterforskes som mulig menneskehandel.

Publisert 20. august 2019

KONTROLL: Herse kontrakt til de polske arbeidere skulle de få 123 kroner i timen, men arbeidere sier de har fått langt mindre. Foto: Privat

Hvor godt kjenner du og din bedrift til begrepet menneskehandel?

Mennesker kan være utnyttet i arbeidslivet uten at det er så lett å se eller oppdage. Menneskehandel er et fenomen som ofte blir definert som "moderne slaveri" da det handler om utnytte andre mennesker for å få en egen gevinst (dette trenger ikke bare være økonomisk). Det er et komplekst fenomen og kan omfatte flere forhold. Noen av dem er tvangsarbeid, sosial dumping og kjøp av seksuelle tjenester (det kan

også omfatte en rekke andre forhold). Under begrepet menneskehandel er tvangsarbeid, sosial dumping, brudd på arbeidsmiljøloven, og kjøp av seksuelle tjenester. Det kan være vanskelig å skille mellom ulike fenomener og grenser for hva vedkommende er utsatt for. De som blir utsatt for menneskehandel er ofte i en sårbar situasjon, eller så blir dem satt i en sårbar situasjon av utnyttaren.

Vi har en indikatorliste for å se om vedkommende er utsatt for tvangsarbeid og/eller tvangstjenester og skal komme inn under straffeloven §257 omfatter menneskehandel. Det er ikke nødvendig at samtlige momenter er dekket, men jo flere som treffer jo mer rødt blinker det.

Hvert politidistrikt har en egen gruppe som jobber med menneskehandel. De jobber med saker som omhandler selve straffebudet, men skal også jobbe med kartlegging av nettverk, miljøer og utsatte grupper.

Arbeidstaker

Det kan være menneskehandel eller tvangsarbeid dersom vedkommende:

- Bor i grupper på samme sted som de jobber og sjeldent eller aldri får forlate disse stedene
- Har ikke tilgang til mat eller lite/dårlig mat
- Avhengig av arbeidsgiver for tjenester som transport, helsetjeneste, bolig, mat
- Mangler mulighet til å velge hvor han/hun bo
- Har begrenset mulighet til å bevege seg
- Kan ikke kommunisere på norsk eller engelsk
- Vet ikke sine egne rettigheter
- Vet ikke hvordan man kontakter myndigheter som politi eller helse

I tillegg kan det være momenter som at vedkommende ikke har tilgang til egen inntekt, mangler kontroll over egen ID/pass, har manglende kvalifikasjoner/sertifikater til å utføre jobben, eller er isolert fra andre.

Arbeidsgiver

Det kan være menneskehandel eller tvangsarbeid hvis arbeidsgiver utsetter sine ansatte for:

- Lav eller ingen betaling
- Manglende arbeidskontrakt / falsk arbeidskontrakt
- Ulovlig lange skift
- Lite eller ingen fritid
- Tungt/farlig arbeid.
- Farlige fysiske forhold på arbeidsplassen
- Uverdige sanitærforhold

- Manglende egnet arbeidsutstyr / verneutstyr

For nærmere informasjon, se veileder fra Koordineringsenheten for ofre for menneskehandel (KOM).

På politiets nettsider om menneskehandel finnes flere veiledere, informasjonsmateriell og rapporter om menneskehandel:

www.politiet.no/rad/menneskehandel

ETISKE RETNINGSLINJER

Å sette menneskehandel på agendaen er et stort og viktig tema. Alle har et ansvar for å redusere sannsynligheten for uønskede hendelser.

Et viktig tiltak er virksomhetens egne etiske retningslinjer. En klar visjon for virksomheten samt tydelige forventninger, krav og retningslinjer til medarbeidere er en viktig grunnstein i bidraget!

Flere bedrifter har allerede dette på plass. Verdt å fremheve er Equinor og deres etiske retningslinjer: <https://www.equinor.com/no/about-us/ethics-and-compliance-in-equinor.html>

NHO skriver:

"Flere og flere bedrifter velger å sette ord på de forventninger de har til sine ansatte når det gjelder adferd. Her er noen forhold det er verdt å tenke over hvis din bedrift skal lage slike retningslinjer"

NY LEDER FOR A-KRIMSENTERET I NORDLAND

Kurt Jacobsen fra NAV Kontroll nord har overtatt rollen som koordinerende leder for a-krimssenteret i Nordland. Jacobsen har en mastergrad i sosiologi fra Nord universitet med fordypning i personalledelse og kompetanseutvikling.

-Dette ser jeg virkelig frem til. Et godt tverretattlig samarbeid har vært nøkkelen til mye av suksessen med a-krimssenteret i Nordland. Det å bygge videre på og legge til rette for et fortsatt godt samarbeid mellom de ulike etatene i a-krimssenteret og eksterne samarbeidspartnere blir et viktig arbeid framover, sier ny senterleder for a-krimssenteret Kurt Jacobsen.

ARBEIDSLIVSKRIMINALITET I TRANSPORT OG BYGG

A-krimssenteret i Nordland har i den senere tid gjennomført flere målrettede kontroller mot virksomheter innenfor bygg- og anleggsbransjen og

transportbransjen i Nordland, der målet blant annet har vært å avdekke bruk av ulovlig arbeidskraft, brudd på allmenngjøring og ulovlig verksteddrift. A-krimssenteret har hatt et tett samarbeid med Statens vegvesen og man har gjennomført kontroller av grenseoverganger, kjøretøy og virksomheter.

Til tross for covid-19 situasjonen mener a-krimssenteret det har vært og fremdeles kommer til å være viktig å opprettholde høy operativ aktivitet for å kunne forebygge og bekjempe arbeidslivskriminalitet.

-Det har vært noen hektiske måneder der vi ukentlig har gjennomført kontroller flere steder i Nordland. A-krimssenteret utfører en viktig oppgave og vil fortsette å være en synlig aktør ute i bransjen, sier Jacobsen.

Erfaringer fra kontrollvirksomheten har vist at samarbeidet med næringslivet og andre samarbeidspartnere har vært helt nødvendig for å skape gode resultater. A-krimssenteret ser derfor positivt fram til fortsatt samarbeid det i 2021.

NÆRINGSLIVSKONTAKTEN I NORDLAND

Næringslivskontakten i Nordland skal arbeide med å forebygge og redusere arbeidsmarkeds-kriminalitet og kriminalitet rettet mot næringslivet.

Næringslivskontakten er politidistriktets hovedkontakt med næringslivet utenom straffesakssporet, og skal gi råd og videreformidle henvendelser til rett instans. Funksjonen skal sørge for et godt lokalt samarbeid mellom politiet, næringslivet, sikkerhetsmyndigheter og andre aktører i det sivile samfunn. Dette vil bidra til både proaktive og treffsikre tiltak i næringslivet og hos andre private aktører, og til en helhetlig og kunnskapsbasert kriminalitetsbekjempelse i politiet.

Håvard Fjærli er Næringslivskontakten i Nordland politidistrikt. Han kan kontaktes på:
Tlf. 918 83 382
E-mail: havard.fjarli@politiet.no

Avslutningsvis vil jeg ønske alle sammen en riktig god jul.